

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1124/2021
27.10.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слађана Богдановић адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник Милица Чворовић адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1369/2018 од 31.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 27.10.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1369/2018 од 31.01.2019. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 1693/2017 од 09.02.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и као неправилно и незаконито поништено решење тужене број .. од 04.03.2014. године о отказу уговора о раду на неодређено време бр. .. од 01.09.2011. године са припадајућим анексима бр: .. од 16.07.2012. године и бр. .. од 27.11.2012. године, и тужена обавезана да врати тужиоца на рад и распореди га на радно место које одговара његовој стручној спреми, стеченом знању и радном искуству. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да на име накнаде штете, као последице незаконитог престанка радног односа, по основу неисплаћене нето зараде за период од 08.03.2014. године до 31.05.2016. године исплати тужиоцу износ од 1.129.910,45 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне новчане износе наведене у овом ставу изреке почев од означених датума па до исплате, као и да на наведене износе изврши обрачун и исплату доприноса по стопи и основици на дан уплате надлежним фондовима за пензијско и инвалидско осигурање, доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености, док је у преосталом делу од досуђеног до траженог износа од 1.498.082,61 динара са законском затезном каматом на новчане износе наведене у овом ставу изреке почев од означених датума па до исплате као и за обрачун и уплату доприноса надлежним фондовима за пензијско и инвалидско осигурање, доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености по стопи и основици на дан уплате и на наведене износе, тужбени захтев одбијен. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 374.099,55 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1369/2018 од 31.01.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Зајечару ПП 1693/2017 од 09.02.2018. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по анексима уговора о раду од 16.07.2012. године и 27.11.2012. године обављао послове координатора смене, са описом послова дефинисаним Правилником о организацији и систематизацији послова тужене. Решењем тужене од 04.03.2014. године отказан је тужиочев уговор о раду због учињене повреде радне обавезе из члана 16. став 1. алинеје 2. и 5. анекса уговора о раду од 16.07.2012. године. Тужилац је повреду радне обавезе због које му је означеним решењем отказан уговор о раду, учинио 23.12.2013. године тако што приликом обрачуна и контроле благајне и благајничке документације на крају смене, односно радног дана није уочио да је запослени ББ поступио супротно процедурама банке јер је документ „исплате са благајне“, штампао пре краја смене, а након тога извршио још две исплате у укупном износу од 3.150.000,00 динара за које нису постојали налози. Пре доношења решења о отказу уговора о раду тужена је сачинила упозорење о разлозима за отказ који је уручила тужиоцу и на које се он писмено изјаснио.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац није учинио повреду радне обавезе предвиђену анексом уговора о раду као разлог за отказ. По становишту тог суда, тужилац је у свему поступао у складу да упутством тужене о благајничком пословању од 19.04.2013. године, по којем није имао обавезу да води рачуна о времену штампања стања благајне и осталих благајничких докумената, а такву обавезу има тек по смерницама од 30.12.2013. године и 17.04.2014. године, нити је могао уочити неправилности у раду другог запосленог - благајника јер му је на контролу испостављен документ „исплате са благајне“ у којем нису евидентиране спорне трансакције, а стање благајне је утврдио пребројавањем готовог новца. Из тих разлога првостепени суд је поништио решење о отказу уговора о раду и обавезао тужену да врати тужиоца на рад и накнади му штету у висини неисплаћених зарада.

Овакву пресуду првостепени суд је донео у поновљеном поступку, након решења другостепеног суда о укидању претходне првостепене пресуде којом је био усвојен тужбени захтев, а своју одлуку о тужбеном захтеву дословно је образложио на исти начин као у претходној пресуди.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду, прихватајући у свему разлоге које је у образложењу своје пресуде навео нижестепени суд.

По становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права која је имала за последицу непотпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 179. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 32/13) која се примењивала у време када је донето решење о отказу уговора о раду, било је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на понашање запосленог, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе предвиђене општим актом или уговором о раду. Одредбом члана 8. анекса уговора о раду од 16.07.2012. године измењен је члан 16. уговора о раду од 01.09.2011. године који је тужилац закључио када је засновао радни однос, тако што је предвиђено да запосленом може престати радни однос отказом уговора о раду ако учини повреде радне обавезе, између осталог ако неблговремено, несавесно и/или немарно извршава послове супротно закону, прописима и/или актима банке, односно ако поступање запосленог није у складу са правилима понашања и професионалне етике банке, процедурама, правилима, упутствима, инструкцијама, одлукама надлежног органа или другог акта банке.

Упутством тужене о благајничком пословању од 19.04.2013. године прописан је поступак обрачуна и контроле благајне (тачка 5. тачка 8. тачка 1). Према том Упутству, обрачун и салдирање благајне врши се на крају радног дана, односно смене, тако што благајник пре затварања смене врши контролу стања готовине, хартија од вредности и испостављених налога у току рада. Обавеза је благајника и да штампа одређене извештаје, као и да испостављене готовинске налоге (активне и сторниране) приложи уз извештај аналитика благајне по редоследу настанка трансакције, а налоге безготовинских и нефинансијских трансакција приложи уз дневник благајне. Контрола стања готовине врши се од стране руководиоца организационог дела, координатора или запосленог на кога је пренето овлашћење физичким пребројавањем готовог новца и хартије од вредности, савјешањем новца са стањем благајне и савјешањем налога са извештајима. Означеним Упутством није изричито предвиђено када се врши штампање благајничких докумената, али би из смисла појма „контрола благајне“ следило да се то чини на крају смене, односно радног дана када се та контрола и врши.

Из изложеног, по налажењу ревизијског суда, следи да је тужилац био дужан да контролише и извештаје које је благајник дужан да штампа. Један од тих извештаја је и аналитика благајне коју је благајник штампао у 23.12.2013. године у 15,51 часова и тако исказао финансијске готовинске трансакције за тај дан у укупном износу од 1.644.501,00 динара. Уз овај извештај морали су бити приложени и сви испостављени готовински налози. Контролом овог извештаја тужилац је могао знати износ који је тог дана исплаћен са благајне. Други извештаји - стање благајне штампан је истог дана у 17,12 часова, и у том извештају су исплате исказане износом од 4.794.501,00 динар. Фактички, стање готовог новца у благајни се подударало са подацима приказаним у извештају о стању благајне, али је постојала разлика између исплата приказаних у извештају „аналитика благајне“ и извештају „стање благајне“ за укупно 3.500.000,00

динара, управо за износ који је благајник исплатио са рачуна два клијента без њихових налога за исплату.

Пресуде нижестепених судова у овом спору акценат стављају на то да до 30.12.2013. године није постојала обавеза тужиоца да контролише датуме штампања благајничких извештаја. На тај начин се, по схватању ревизијског суда, радна обавеза тужиоца да врши контролу благајне посматра формално, а не суштински. За повреду радне обавезе тужиоца у овом случају није толико од значаја време штампања благајничких извештаја, мада ни та чињеница није занемарљива, већ чињеница да су у тим извештајима које је тужилац био дужан да контролише исказани различити износи исплата које је благајник вршио са рачуна клијената, а није их приказао нити документовао налозима.

У том смислу су и наводи жалбе тужене које другостепени суд није у потпуности оценио са становишта значаја обављања контроле благајне на крају смене, односно радног дана. Због тога је побијана другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити ове недостатке тако што ће, имајући у виду жалбене наводе о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, утврдити да ли је тужилац извршио контролу свих извештаја које је благајник штампао и да ли је на основу тога, приликом контроле благајне на крају радног дана, могао уочити неслагање у исплатама које је на штету тужене банке. По разјашњењу ових чињеница, другостепени суд ће оценити правилност закључка нижестепеног суда са становишта примене материјалног права меродавног за одлуку о правној ваљаности решења о отказу уговора о раду због повреде радне обавезе тужиоца - несавесног и немарног обављања контроле благајне и благајничке документације.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић